

Kennis tot wijsheid

Jan Proos

Dit materiaal is onderdeel van het compendium christelijk leraarschap dat samengesteld is door het lectoraat Christelijk leraarschap van Driestar hogeschool. Zie ook www.christelijkleraarschap.nl.

Samenvatting	Artikel waarin Calvijn aangeeft hoe we in ons onderwijs kennis kunnen gebruiken om leerlingen op te voeden tot wijsheid.
Bronvermelding	Proos, J.P. (2009) Kennis tot wijsheid. In: Aan de slag met Calvijn, Bronteksten op school - deel 1 (pp. 78-79) Gouda: Lectoraat Onderwijs & Identiteit
Thema *	Inspiratiebronnen
Gebruik **	Hoofd/hart
Plaatsingsdatum	2009
Gerelateerde artikelen	n.v.t.
Trefwoorden	Leerhouding

* In het compendium wordt al het materiaal verdeeld over de acht thema's van christelijk leraarschap: *onderwijs, inspiratiebronnen, leraar, leerling, leerstof, didactiek, schoolteam, leidinggevend*.

** Het materiaal kan gebruikt worden als onderbouwing en visievorming (*hoofd*), bezinning en reflectie (*hart*) of biedt concrete handreikingen en voorbeelden (*handen*).

Tekst 28 Kennis tot wijsheid. Commentaar op Psalm 119:98

Het is een bekend gezegde dat kennis macht geeft. Je moet wel wat met deze kennis doen en op de juiste wijze weten toe te passen. Kennis moet gepaard gaan met wijsheid. In de onderstaande tekst gaat het ook over kennis die in dienst staat van de wijsheid. Uiteraard spreekt de Schrift dan over geheiligde kennis, die ons onderwijst in het kennen en dienen van God. De onderstaande tekst kan ons helpen verder na te denken hoe we in ons onderwijs kennis kunnen gebruiken om kinderen en leerlingen op te voeden tot wijsheid.

Psalm 119:98 Gij hebt mij door Uwe geboden wijzer gemaakt

Hier verhaalt de Profeet, dat hij beter onderwezen is dan zijn vijanden, zijn leermeesters, en de ouden, omdat hij een discipel was van de Wet. Nu verstaat hij het op een andere wijze, dat hij boven zijn vijanden met verstand begaafd was, dan boven zijn leermeesters, want hij is hun meerdere geweest, omdat zij met hun listen en bedriegerijen niets gewonnen hebben, daar zij hun verstand en overleg slechts gebruikten om hem te verderven. Want wij weten, hoe de boosaardigheid van de goddelozen hen immer drijft om kwaad te berokkenen; en daar zij dikwijls zeer fijn en geslepen zijn, vrezen wij, dat onze eenvoudigheid gevaar zal lopen van door hun bedriegerijen verstrikt te worden, zo wij niet dezelfde listen en lagen gebruiken als waarvan zij zich bedienen. Daarom roemt de Profeet, dat hij in de Wet Gods genoegzame hulp heeft gevonden, om aan hun strikken en netten te ontkomen. En dat hij zich wijzer acht dan zijn leermeesters, dit schijnt wel een ongerijmde en ongepaste vergelijking, want ook zij hebben van het Woord Gods geleerd hetgeen hun nuttig en nodig is te weten. Maar er is niet aan te twifelen of de Profeet brengt dank toe aan God, dat hij meer vorderingen heeft gemaakt dan zij, van wie hij de eerste beginselen heeft geleerd. Want het is niets nieuws dat de discipel zijn leermeester overtreft, al naar God aan een iegelijk zijn mate van kennis en verstand mededeelt. Want wij weten, dat, hoe de gelovigen ook door mensen geleerd en onderwezen worden, hun verstand echter door God verlicht moet worden. En dat de discipel de meester overtreft komt daar vandaan, dat God als het ware met de vinger aan wil wijzen, dat hij de gaven en de arbeid van de mensen slechts zo wil gebruiken, dat Hij toch altijd de eerste en voornaamste Leraar blijft. Zo laat ons dan leren ons aan Zijne leiding over te geven, opdat wij ons met David kunnen beroemen, dat wij onder Zijn leiding verder gekomen zijn dan waar het onderwijs van de mensen ons had kunnen brengen. Hij voegt er evenzo de ouden bij om dit nog meer te bevestigen; want de ouderdom werkt er zeer toe mede om hen, die van nature traag en ruw zijn, door langdurige gewoonte en ervaring beschaafd te doen worden. Want de Profeet zegt, dat hij door de Wet een grotere voorzichtigheid en bedachtzaamheid heeft verkregen dan de ouden bezitten. Waar het op neerkomt is, dat al wie zich gewillig door God laat leiden, en zijn verstand gevangen geeft onder het Woord, en zich vlijtig geoefend heeft in het bepeinzen der Wet, hierdoor genoegzame wijsheid zal hebben verkregen om gewapend en bestand te zijn te-

gen de listen en lagen van de vijanden en tegen hun bedriegerijen op zijn hoede te zijn, zodat hij gedurende de gehele verdere loop van zijn leven zich met de beste en bekwaamste meesters zal kunnen meten. Maar toch stelt David zijn eigen wijsheid niet op de voorgrond om er zich voor de wereld op te beroemen, maar door zijn voorbeeld wijst hij er ons op, dat er niets beters is dan uit de mond Gods zelf te leren, want diegenen zijn volkomen wijs, die in Zijn school onderwezen zijn. Hier wordt de gelovigen voorts ook soberheid aanbevolen, opdat zij nergens anders wijsheid zoeken te verkrijgen dan uit Gods Woord, en door geen eerezucht of nieuwsgierigheid tot ijdel roemen gedreven worden. Kortom, aan allen wordt bescheidenheid en ootmoed aanbevolen, opdat niemand zich een wetenschap toekenne, door welke hij zich verheft boven de Wet Gods; maar zodra deze hemelse wijsheid op de voorgrond treedt, zullen allen, hoe verstandig en geleerd zij ook zijn mogen, er zich gewillig en nederig aan onderwerpen. Als hij zegt, dat hij de inzettingen Gods bewaard heeft, geeft hij ons te verstaan, wat deze overdenking geweest is, waarvan wij hebben gesproken, opdat wij zouden weten, dat hij er niet met koude onverschilligheid over heeft geredeneerd, maar dat hij zich met lust en liefde toegelegd heeft op de geboden Gods.

Vragen:

1. Welke grondhouding hebben we nodig om tot een goede kennis en wetenschap te komen?
2. Wat voor beeld hebben we bij een houding van ootmoed en bescheidenheid?
3. Wat zal een goede leerhouding voor opbrengst geven?
4. Hoe kan iemand zeggen dat hij meer weet dan zijn leermeesters?
5. Vanuit deze tekst komt er een stelling: Je bent pas een leraar als je leerling bent. Past dit binnen het beroepsbeeld van de leraar?
6. Wat is wijsheid? Op welke manier voed je kinderen op tot wijsheid?
7. Kun je voorbeelden noemen dat jouw onderwijs leidt tot wijsheid?